

Netwerk, de bijsluiter

Toelichting bij het werk van Arnold Schalks.

Uitsluitend voor intern gebruik.

'Netwerk, de bijsluiter'

Verschenen op 21 maart 2006.

© 2006, Arnold Schalks, Rotterdam.

Bijchrift, uitgegeven ter gelegenheid van mijn mondelinge toelichting bij het werk voor DOK-medewerkers in de Openbare Bibliotheek Delft op 22 maart 2006.

Tekst en opmaak: Arnold Schalks

Eerste oplage: 25 stuks

Tweede oplage: onbeperkt (downloadable via de website in .pdf-formaat)

[DOK-Netwerk helpdesk](#)

vast: 010 - 477 94 75

mobiel: 06 - 245 41 826

arnosch@wxs.nl

www.arnoldschalks.nl

DE UITGANGSPUNTEN • blz. 1

DE LICHTBAKKEN

- de lichtbakken • blz. 2
- de afbeeldingen in de lichtbakken • blz. 2
- motivatie afbeeldingen in de lichtbakken • blz. 3

DE KAARTEN

- de kaarten • blz. 4
- de beeldzijde • blz. 4
- de tekstzijde • blz. 4
- het bijschrift op de tekstzijde • blz. 4
- de gedachtengang op de tekstzijde • blz. 5

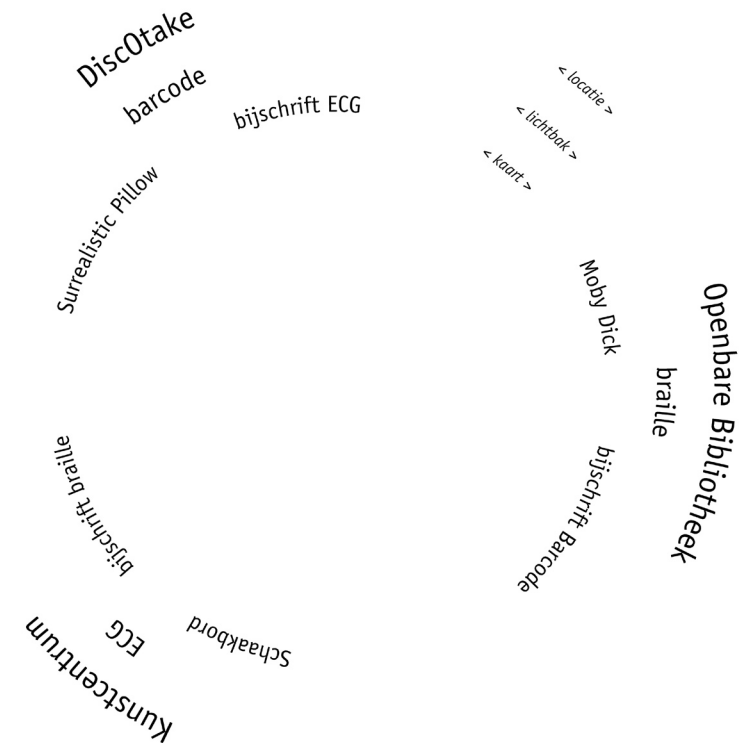
HET NAGAAN • blz. 6

DE ONDERBOUWING • blz. 7

COLOFON • blz. 10

DE UITGANGSPUNTEN

- De aanleiding: Het opgaan van de DiscOtake, de Openbare Bibliotheek en het Kunstcentrum in de mediatheek DOK.
- Het idee: Een verwijzingsstelsel ontwikkelen met aanknopingspunten op de drie verschillende DOK-afdelingen, dat die afdelingen mentaal en concreet met elkaar verbindt.
- De middelen: Drie lichtbakken met drie bijbehorende kaarten in kaartenhouders, die op de drie afdelingen van DOK zijn geïnstalleerd.

DE LICHTBAKKEN

Elke lichtbak is voorzien van een zwart-witte, grafische afbeelding. Elke afbeelding verwijst naar een voorwerp uit de collectie van een andere DOK-afdeling. Ik heb bij de verwijzing de lettervolgorde 'DOK' aangehouden.

- De afbeelding in de lichtbak in de DiscOtake verwijst naar een voorwerp in de Openbare Bibliotheek (D > O).
- De afbeelding in de lichtbak in de Openbare Bibliotheek verwijst naar een voorwerp in het Kunstcentrum (O > K).
- De afbeelding in de lichtbak in het Kunstcentrum verwijst naar een voorwerp in de DiscOtake (K > D).

DE AFBEELDINGEN IN DE LICHTBAKKEN

De afbeeldingen zijn een vertaling of een verbeelding van het voorwerp waarnaar verwezen wordt.

- De barcode in de lichtbak in de DiscOtake (D) verwijst naar de roman *Moby Dick* van Herman Melville in de Openbare Bibliotheek (O).
- De brailletekens voor de woorden zwart en wit in de lichtbak in de Openbare Bibliotheek (O) verwijzen naar de litho *Schaakbord* van Klaas Gubbels in het Kunstcentrum (K).
- Het elektrocardiogram in de lichtbak in het Kunstcentrum (K) verwijst naar de popsong *White Rabbit* van Jefferson Airplane op een CD in de DiscOtake (D).

DE ONDERBOUWING

De basis voor mijn werk wordt gevormd door dezelfde ordenende principes die ten grondslag liggen aan de mediatheek: *hiërarchie*, *structuur* en *verwijzing*. De complexiteit van mijn werk weerspiegelt de complexiteit van de omgeving waarin het is geplaatst. Ik ben in beeldende zin ingehouden te werk gegaan. Geen kunst die van de wand af spettert, maar beeldelementen die met hun omgeving versmelten: informatiedragers tussen informatiedragers.

Uiterlijk gezien en in formele zin zijn ze met elkaar in overeenstemming. Maar in een ander opzicht verschillen ze cruciaal, namelijk in de wijze waarop de bovengenoemde ordenende principes worden toegepast.

De organisatie van de in DOK ondergebrachte collecties is gebaseerd op *objectieve* maatstaven van bijvoorbeeld chronologische, alfabetisch-lexicografische of categorische aard. Voor een effectief bestandsbeheer is het zaak om *subjectieve* factoren zoals intuïtie en associatie zoveel mogelijk uit te bannen.

Ik heb voor mijn werk de vormtaal van de mediatheek overgenomen, maar niet de onderliggende systematiek. Ik verving het door een *subjectief* verwijzingsstelsel om op intuïtieve en associatieve wijze persoonlijke verbanden te leggen: een *getransponeerd netwerk*.

Mijn bijdrage is een demonstratie van het gebruik van de bewegingsvrijheid en de speelruimte die er binnen de grenzen van DOK bestaan. Het is een aanmoediging voor bezoekers om het potentieel van de mediatheek op een even eigenzinnige wijze te verkennen.

Expressiviteit en esthetiek speelden een onbetekenende rol bij de uitvoering van mijn werk. Ik heb mij allereerst laten leiden door het streven alle elementen ervan op zoveel mogelijk niveaus met elkaar én met hun omgeving in overeenstemming te brengen, ze laten 'rijmen'.

Als ik mijn bijdrage aan Netwerk zou moeten omschrijven dan doe ik dat als *denkbeeld*, mijn rol als die van *denkbeeldend* kunstenaar.

HET NAGAAN

DOK-Netwerkers worden uitgenodigd een kaart te nemen, de route te volgen en mijn gedachtengang na te lopen. Terwijl bezoekers van een digitale databank een *link* kunnen aanklikken om zich te verplaatsen, moeten DOK-Netwerkers hun benen gebruiken.

Mijn gedachtengang voltrok zich onafhankelijk van de materiële werkelijkheid. De concrete beschikbaarheid van de genoemde voorwerpen speelde bij het knopen van mijn associatieve netwerk geen rol. Bezoekers die mijn gedachtengang fysiek willen nalopen, zijn voor de reconstructie ervan wel degelijk aangewezen op die materiële realiteit. Voor het nalopen van mijn gedachtengang en het vinden van een verwijzing moeten zij soms een boek raadplegen, een CD beluisteren of een kunstwerk bekijken.

De opzet en functie van DOK is echter, dat bezoekers een voorwerp kunnen lenen en dat mee naar huis nemen. Het is dus mogelijk dat Netwerkers bij het nalopen van mijn gedachtengang worden geconfronteerd met materiële gaten: het voorwerp waarnaar verwezen wordt is uitgeleend. Dan moeten zij gebruik maken van het (inter-)netwerk, om de benodigde informatie via deze weg te verkrijgen, het ontbrekende voorwerp (*on-line*) intern of extern reserveren of geduld hebben tot het betreffende voorwerp is teruggeplaatst.

MOTIVATIE AFBEELDINGEN IN DE LICHTBAKKEN

Alle afbeeldingen hebben iets met *aflezen* te maken.

- DiscOtake: Het element dat de afbeelding (barcode) en de locatie (discOtake) verbindt is *laser*. Voor het lezen van een barcode én een compact disc wordt laserlicht gebruikt.
- Openbare Bibliotheek: Het element dat de afbeelding (braille) en de locatie (bibliotheek) verbindt is *taal*. Brailletekens maken, net als de letters in de boeken die de lichtbak omringen, deel uit van een taal. De boeken op de planken zijn echter gesloten, de letters in het donker verborgen, hun inhoud onzichtbaar. Ik heb met de brailletekens de woorden *zwart* en *wit* gevormd, omdat die voor mij de tegenstelling tussen *donker* en *licht*, respectievelijk *blind* en *ziend* het best typeren.
- Kunstcentrum: Het element dat de afbeelding (electrocardiogram) en de locatie (kunstcentrum) verbindt is *grafiek*. Ik heb voor het electrocardiogram gekozen omdat die grafiek iets onzichtbaars zichtbaar, iets onafleesbaars afleesbaar maakt. (Dat is iets wat goede kunst ook doet.) Lijnvoering en ritme zijn belangrijke elementen in de (grafische) kunst.

De lichtbakken markeren (lichtbaken?) de plaats van de kaartenhouders en daarmee de drie vertrekpunten van de routes.

DE KAARTEN

Bij elke lichtbak is een kaartenhouder opgehangen voor kaarten met een beeld- en een tekstzijde.

DE BEELDZIJDE

De beeldzijde toont een voorwerp uit het bezit van één van de onderdelen van DOK:

- DiscOtake: het album *Surrealistic Pillow* van Jefferson Airplane.
- Openbare Bibliotheek: de roman *Moby Dick* van Herman Melville.
- Kunstcentrum: de litho *Schaakbord* van Klaas Gubbels.

DE TEKSTZIJDE

De tekstzijde toont een gedachtengang. Op deze zijde wordt een ontdekkingsreis door het gebouw met aanknopingspunten op de drie DOK-afdelingen letterlijk en figuurlijk in kaart gebracht. De gedachtengangen op de kaarten hebben verschillende vertrek-punten.

- De gedachtengang op de kaart in de DiscOtake 'vertrekt' vanuit een CD.
- De gedachtengang op de kaart in de Openbare Bibliotheek 'vertrekt' vanuit een boek.
- De gedachtengang op de kaart in het Kunstcentrum 'vertrekt' vanuit een kunstwerk.

HET BIJSCHRIFT OP DE TEKSTZIJDE

De tekstzijde verstrekt informatie over de afbeelding in een lichtbak op een andere DOK-afdeling in de vorm van een bijschrift. Ik heb bij de verwijzing de omgekeerde volgorde van de letters 'DOK' aangehouden.

- De kaart in het Kunstcentrum bevat informatie over de afbeelding in de lichtbak in de Openbare Bibliotheek (K > O).

- De kaart in de Openbare Bibliotheek bevat informatie over de afbeelding in de lichtbak in de DiscOtake (O > D).
- De kaart in de DiscOtake bevat informatie over de afbeelding in de lichtbak in het Kunstcentrum (D > K).

DE GEDACHTENGANG OP DE TEKSTZIJDE

Beginpunt voor mijn gedachtengang is telkens het aan de ommezijde van de kaart afgebeelde voorwerp. Door deze associatief met andere voorwerpen uit de DOK-collectie te verbinden op grond van titel, motief, vorm of inhoud, stippel ik een route door de concrete DOK-databank uit. Daarbij worden de drie afdelingen van DOK aangedaan en verbonden.

Soms verloopt de gedachtengang rechtlijnig en is er een direct verband tussen de opeenvolgende voorwerpen. In sommige gevallen is de titel of de klank van een woord voldoende om een verbinding tot stand te brengen, soms levert een passage uit een boek, een strofe van een lied of een beeldelement van een kunstwerk het aanknopingspunt. Soms vormt een geheel boek, een compleet lied of een integraal kunstwerk de schakel tussen de voorwerpen.

Sommige verbindingen liggen wat minder voor de hand, zijn 'verder' gezocht. Dan doemde er een associatieve zijstraat op. In zo'n geval werd er van de hoofdweg afgeweken, even afgedwaald om een dwarsverband te volgen. Maar tenslotte werd er altijd weer netjes ingevoegd, het hoofdmotief weer opgepakt, de rode draad vervolgd. Mijn routes zijn persoonlijk en beschrijven slechts drie van de ontelbaar mogelijke ontdekkingsreizen door de mediatheek.

Van de in totaal 69 titels die in de gedachtengangen zijn opgenomen zijn er 13 afkomstig uit de collectie van de DiscOtake, 25 uit die van de Openbare Bibliotheek volwassenen, 13 titels zijn te vinden op de jeugdafdeling van de Bibliotheek en 18 titels in het Kunstcentrum.

Netwerk, *de bijsluiter*

Dit bijschrift is eigendom van: